

Z vedeckého života

Bratislavské právnické fórum 2019 – Princípy správania v justičnom prostredí – príležitosti a prekážky

Piaty ročník konferencie Bratislavské právnické fórum 2019, ktorý sa 14. februára konal na pôde Univerzity Komenského v Bratislave, opätovne potvrdil, že výsledky názorovej konfrontácie zástupcov rôznych právnických profesií sú tým najbohatším zdrojom informácií. Zvolenie workshopového, teda skôr neformálneho a priateľského štýlu vedenia sekcie Princípy správania v justičnom prostredí – príležitosti a prekážky, zameranej na tému sudcovskej etiky, ponúklo skutočne rôznorodé príspevky účastníkov. O tom, že prítomní nebrali svoju účasť len ako „povinnú jazdu“, svedčí aj dlhotrvajúca diskusia pokračujúca aj po oficiálnom ukončení programu konferencie. V tomto smere preto treba aj touto formou opätovne zvýdvihnúť prítomnosť hostí, ktorí si cestu na Bratislavské právnické fórum našli zo všetkých kútov Slovenska, a poďakovať sa im.

Uvádzanú sekciu otvorila krátkym privítaním **Mgr. Lucia Berdisová, PhD., LL.M.**, ktorá následne predniesla aj prvý príspevok. V ňom sa pokúsila o porovnanie rôznych verzií navrhovaných etických kódexov vo vzťahu k viacerým známym prípadom eticky „závadného“ správania sudcov. Doktorka Berdisová dospela v závere svojho príspevku k názoru, že hoci každý z navrhovaných kódexov akcentoval zachovávanie iných ideálnych vlastností sudcu (kódexy používali aj odlišné pojmoslovie), prezentované prípady nevhodného správania sudcov by z etického hľadiska nespeli v žiadnom z navrhovaných kódexov.

V poradí druhý príspevok prezentoval **JUDr. Branislav Jablonka, PhD.**, ktorý do diskusie hneď v úvode vniesol kritický, no zároveň konštruktívny tón. Pozornosť publika upriamil predovšetkým na problematiku fungovania sudcovských disciplinárnych senátov. V súvislosti s ich systémovým nastavením sa

doktor Jablonka venoval najmä procesu a dôvodom ich zdĺhavého obsadzovania, ako aj nízkemu finančnému ohodnoteniu členov takýchto senátov. Za účelom zlepšenia a odstránenia kritizovaných nedostatkov okrem iného navrhol zavedenie zbierky disciplinárnych rozhodnutí podľa vzoru obdobnej zbierky vydávanej Slovenskou advokátskou komorou.

Príspevkom, ktorý bol orientovaný predovšetkým na konkrétne skúsenosti z praxe, nadviazal sudca Krajského súdu v Prešove **Mgr. Miloš Kolek**. Obecenstvo zaujal trojstupňovým rozdelením etických výziev. Medzi vyššie, oveľa náročnejšie rozpoznatelne stupne neetického správania sudcu zaradil napríklad neskoré príchody na pojednávanie, poskytovanie právneho poradenstva blízkym osobám, nedodržanie chronologickej postupnosti pridelených prípadov, ako aj kolegiálnu diskusiu o vyriešení „hypotetického“ právneho sporu.

Po krátkej prestávke pokračoval program sekcie príspevkom **Samuela Spáča, M.A., PhD.**, ktorý sa dotkol nedávneho prelomového rozhodnutia Ústavného súdu SR o nesúlade časti ústavy s jej materiálnym jadrom. Kritike sa v tejto súvislosti nevyhol najmä fakt, že zrušenie previerok sudcovskej spôsobilosti väčšinou hlasov podporili práve bývalí sudcovia bez toho, aby sa (odbornej) verejnosti v odôvodnení čo i len pokúsili vysvetliť existenciu či absenciu vlastných záujmov na výsledku predmetného rozhodnutia, teda problém ich ne/strannosti. V druhej polovici svojho príspevku sa autor venoval téme podávania tzv. antidiskriminačných žalôb, a to najmä z pohľadu etickej dilemy sudcu, ktorý má o žalobe svojho kolegu/kolegyne rozhodnúť.

S nemenej zaujímavým príspevkom následne vystúpil **Mgr. Ján Mazúr, PhD.**, ktorý prítomným odpredzentoval vlastný výskum korup-

cie v súdnictve so zameraním na advokátov. Poslucháčov mohla zaujať hlavne odpoveď viacerých anonymizovaných respondentov (advokátov), podľa ktorých je téma korupcie oveľa zriedkavejší jav, než aká je predstava prevládajúca vo verejnosti. Na druhej strane však aj samotní respondenti pripustili, že medzi advokátmi sa stále nájde mnoho tzv. litigačných manažérov, či ešte slangovejším jazykom „vybavovačov“, ktorí sa prípady svojich klientov nesažia vyhrať prostredníctvom dokonalej znalosti právneho poriadku, ale práve prostredníctvom kontaktov a známostí medzi členmi sudcovského stavu.

So záverečným príspevkom vystúpila **Mgr. Zuzana Dlugošová**, ktorá tému sudcovskej etiky uviedla v kontexte jej vzdelávania na pôde univerzít, resp. justičnej akadémie. Posun vo vnímaní dôležitosti výučby, ale aj všeobecných diskusií na túto tému dokazuje aj zvýšený záujem o účasť významných zahraničných lektorov, medzi akých patrí aj James E. Moliterno. Autorka príspevku v tejto súvislosti zdôraznila ako kľúčovú potrebu priblíženia teoretických poznatkov s praxou, aby tak po vstupe na trh práce v prípade absolventov právnických fakúlt

neprichádzalo k okamžitej „strate ideálov“, ale naopak, aby sa preukázala nielen pripravenosť na vnímanie vzniku etických výziev, ale najmä pripravenosť na ich úspešné zvládnutie.

Napriek tomu, že konferencia sa mala po prednesení posledného príspevku a krátkej diskusii skončiť, realita v podobe záujmu účastníkov o diskusiu sa ukázala byť iná. Otvorenie najpálčivejších problémov súdnictva na Slovensku s aktívnou snahou o hľadanie možných riešení podnietilo prednesenie celého radu zaujímavých príspevkov. Diskutovanou témou sa tak opätovne stal spôsob kreácie a fungovanie disciplinárnych senátov, praktická funkčnosť etického kódexu, ale aj nevhodné správanie sudcov najvyšších súdnych inšancií, ktoré zostáva doposiaľ nepotrešané.

Na záver uvedme, že samotná možnosť vymeniť si – hoci často aj celkom protichodné – názory, podnety a skúsenosti, je základným a dôležitým krokom k vyriešeniu akéhokoľvek problému. Opätovne sa potvrdilo, že každoročne sa konajúce Bratislavské právnické fórum platformu na takýto proces vytvára. A to nie je málo.

Jakub Neumann*

* Mgr. Jakub Neumann, doktorand na Katedre teórie práva a ústavného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.